

Regler for økologisk skogbruk¹

¹ Regler for økologisk høsting og foredling av ville vekster/andre utmarksprodukter enn trevirke finnes i *forskrift 4. oktober 2005 nr. 1103 om økologisk produksjon og merking av økologiske landbruksprodukter og næringsmidler* (økologiforskriften) (kun matprodukter) og i Debios IFOAM-regler for landbruk og foredling (tillegg til økologiforskriften). Minstekrav for økologisk høsting og foredling etter begge regelverk er innarbeidet i dette regelverket.

- INNHOLD -

A.	INNLEDNING	3
B.	DEFINISJONER	4
C.	SERTIFISERINGS- OG MERKEORDNING	9
1.	DELTAGELSE I DEBIOS SERTIFISERINGSORDNINGER: FORUTSETNINGER OG HVA DET INNEBÆRER	10
1.1.	TILKNYTNING	10
1.2.	VIRKSOMHETENS KONTAKTPERSON OVERFOR DEBIO	11
1.3.	INSPEKSJON	11
1.4.	GODKJENNINGSBEHANDLING.....	12
1.5.	SANKSJONER.....	13
2.	ØKOLOGISK SKOGBRUK OG HØSTING AV VILLE VEKSTER OG ANDRE UTMARKSPRODUKTER ENN TREVIRKE	14
2.1.	FORMÅL.....	14
2.2.	OMLEGGING TIL ØKOLOGISK DRIFSMETODE	15
	Omleggingsstart og omleggingstid.....	15
	Kartlegging.....	16
	Planting/såing og stedege treslag.....	16
	Gjødsling.....	16
	Plantevern.....	17
	Genmanipulering og klonskogbruk	17
	Oppsplitting av arealer – skogsveier, hytter, småkraftverk, og liknende.....	17
	Landskapsøkologi	17
	Kompetanse.....	17
2.3.	ØKOLOGISK SKOGBRUK I UTMARK.....	18
	Avsetning av områder til ikke-hogst	18
	Røddlistearter utenfor områder som ikke hogges	18
	Skogbrann	18
	Naturlig foryngelse, hogstformer og markberedning.....	19
	Ikke-stedege treslag.....	19
	Lauvtrær og treslagskifte.....	20
	Kantsoner og vernskog.....	20
	Utdrift.....	21
	Livsløpstrær	21
	Dødt trevirke	21
	Grøfting	22
	Opprydding etter hogst.....	22
	Vedhogst	22
	Rapportering.....	22
2.4.	ØKOLOGISK SKOGBRUK I PLANTASJER	23
	Ulike typer skogplantasjer.....	23
	Etablering av skogplantasjer og skogreising	23
	Rapportering.....	23
2.5.	ØKOLOGISK HØSTING AV VILLE VEKSTER OG UTMARKSPRODUKTER ANNET ENN TREVIRKE	24
	Driftsregler fastsatt i andre regelverk	24
2.6.	TRANSPORT OG OMSETNING AV IKKE-BEARBEIDET ØKOLOGISK TREVIRKE	24
	Transport.....	24
	Omsetning og merker	24
3.	BEARBEIDING, TRANSPORT OG OMSETNING AV ØKOLOGISK TREVIRKE	25
	Bearbeiding, transport, omsetning og merker.....	25
4.	PARALLELLPRODUKSJON	26

A. Innledning

Regler for økologisk skogbruk er privatrettslige og i overensstemmelse med overordnede prinsipper og kriterier som er fastsatt av International Federation of Organic Agriculture Movements (IFOAM) i IFOAM Basic Standards (IBS) for økologiske driftsmetoder. Dette regelverket er tilleggsregler til grunnforutsetningene i forskrift 4. oktober 2005 nr. 1103 om økologisk produksjon og merking av økologiske landbruksprodukter og næringsmidler (økologiforskriften), annet obligatorisk offentlig lovverk som virksomheten omfattes av, Levende Skog-standardene for et bærekraftig skogbruk (LS), samt Debios *Regler for merking og merkebruk*. *Regler for økologisk skogbruk* er nødvendige for å dekke tema som ikke er omtalt, stille andre krav eller presisere det som følger av disse grunnforutsetningene.

Debios *Regler for økologisk skogbruk* og *Regler for merking og merkebruk* definerer økologisk produksjon/høsting, foredling, omsetning, merking og merkebruk, samt beskriver hvordan økologiske produkter skal kunne spores gjennom hele verdiskapingskjeden. Det er en forutsetning for sertifisering av økologisk drift at også betingelsene for drift i offentligrettslig lovverk som virksomheten er omfattet av er oppfylt.

Dette regelverket er et omfattende og helhetlig regelverk for økologisk skogbruk, herunder også skogbruk i plantasjer. Det henvises til økologiforskriften og Debios IFOAM-regelverk hva angår regler for økologisk høsting og foredling av andre utmarksprodukter enn trevirke (eks. bær, urter, blader, kvister, sopp og lav) fra skog- og utmarksarealer. Disse reglene er ikke tatt inn i dette regelverket, men de driftsmessige forutsetningene for slik høsting er innarbeidet i reglene for økologisk skogbruk. Debios regelverk overlapper med LS når det gjelder skogbruk i utmark. *Regler for økologisk skogbruk* stiller andre krav enn LS på spesielt disse områdene:

1. Stedegne arter
2. Hogstformer/naturlig foryngelse
3. Områder avsatt til ikke-hogst
4. Genmanipulering/klonskogbruk
5. Grøfting av myr og sumpskog
6. Plantevern
7. Gjødsling
8. Oppsplitting av arealer

Økologiske driftsmetoder er en bærekraftige driftsmetoder, der det er bevissthet om at menneskene er en del av naturen og det tas nødvendige hensyn i forhold til arten(e) som produseres, høstes eller beites, samt andre organismer, landskapsbildet, friluftsinnteresser, kulturhistoriske verdier, grunn- og overflatevann, jordsmonn og berggrunn i selve driftsområdet. Sertifisering fra Debio bekrefter økologisk driftsmetode i bestemte områder.

Debio-reglene for økologisk skogbruk er utviklet i samarbeid med Bioforsk Økologisk (tidligere NORSØK, Norsk Senter for Økologisk Landbruk), og med bistand fra enkeltpersoner samt institutter og organisasjoner innen sertifisering, skogbruk, utmarksforvaltning, friluftsliv, forbruk og miljø.

Enhver virksomhet som ønsker å markedsføre produkter som økologiske og bruke Debio-merking i forbindelse med omsetning av produkter fra områder som er sertifisert som økologisk i henhold til dette regelverket, skal ha en egen tilknytning til Debio. Beskrivelse av forutsetninger for tilknytning og hvordan sertifisering gjennomføres finnes i kapittel 1 i *Regler for økologisk skogbruk*. Debios styre er ansvarlig for sertifiseringsbeslutninger. Myndigheten er delegert til Debios administrasjon. Styret oppnevner klageinstans for behandling av klager på vedtak som fattes av administrasjonen.

B. Definisjoner

Sertifiseringsterminologi

<i>Akkreditering</i>	Bekreftelse fra en autorisert instans, eksempelvis Norsk Akkreditering (NA) og IOAS (International Organic Accreditation Services), på at en institusjon eller en person er kompetent til å utføre spesielle oppgaver.
<i>Debio-merking</i>	Merking av produkter med henvisning til Debio som sertifiseringsorgan og bruk av Debios merker, jfr. Debios <i>Regler for merking og merkebruk</i> og kapittel C i <i>Regler for økologisk skogbruk</i> .
<i>Driftsbeskrivelse</i>	En fullstendig beskrivelse av virksomheten/enheten med arealer, lokaler og aktiviteter. Den utarbeides i forbindelse med førstegangs inspeksjon og fornyes ved vesentlige endringer i driftsopplegget. Driftsbeskrivelsen er et styrende dokument, med bestemmelser om planer, tiltak og dokumentasjon i forhold til de krav som stilles til den økologiske driften. Den tjener som grunnlag for den årlige inspeksjonen og godkjenningsbehandlingen for økologisk produksjon/aktivitet, samt som veileder for virksomhetens driftsansvarlige i den daglige driften. En forvaltningsplan, eks. skogbruksplan, er en del av driftsbeskrivelsen (vedlegg). Se definisjon av <i>Internkontrollsystem</i> .
<i>IBS</i>	IFOAM Basic Standards. Se definisjon av <i>IFOAM</i> . Internasjonale prinsipper og kriterier for utarbeidelse av nasjonale regler for økologisk produksjon. Et nasjonalt regelverk utarbeides av et sertifiseringsorgan etter betingelser fastsatt av IFOAM.
<i>IFOAM</i>	IFOAM (International Federation of Organic Agriculture Movements) er en uavhengig, medlemsbasert organisasjon som utvikler internasjonale prinsipper og kriterier for utarbeidelse av nasjonalt regelverk for økologisk produksjon/ressursutnyttelse (IBS), samt retningslinjer for sertifisering (IAC - IFOAM Accreditation Criteria - tilsvarende NS-EN 45011/ISO 65). IFOAM akkrediterer nasjonale regelverk og sertifiseringsorgan gjennom IOAS. Se definisjon av <i>Akkreditering</i> .
<i>Kontrollnummer</i>	Et identifikasjonsnummer i Debios sertifiseringsordning, knyttet til hver enkelt virksomhet og dennes merke i forbindelse med omsetning. Se <i>Regler for merking og merkebruk</i> .
<i>Kvalitetssystem for sertifisering</i>	Et sertifiseringsorgans beskrivelse av hvordan en sertifiseringsordning er organisert og fungerer for å oppfylle krav til kompetanse, stabilitet, habilitet m.m. i henhold til bestemte retningslinjer for sertifisering. NS-EN 45011/ISO 65 og IAC (IFOAM Accreditation Criteria) er eksempler på retningslinjer for sertifisering av standard- eller nivåsystemer. ISO 14001 er eksempel på retningslinjer for sertifisering av styrings- og forbedringssystemer.
<i>Internkontrollsystem</i>	En virksomhets opplegg for kontroll av rutiner som skal sikre at en produksjonsenhet oppfyller regelverkets krav. Driftsbeskrivelsen er en viktig del av internkontrollsystemet til en virksomhet som er sertifisert av Debio.
<i>Omleggingstid</i>	Perioden fra starttidspunktet for høsting/produksjon etter økologiske metoder til høsting/produksjonen kan sertifiseres.
<i>Parallellproduksjon</i>	Ikke-økologisk produksjon og produksjon i henhold til <i>Regler for økologisk skogbruk</i> (økologisk) samtidig i samme virksomhet.

<i>Produksjonsenheter</i>	Driftsenheter. All produksjon – økologisk, under omlegging og ikke-økologisk – som er drevet av én eier/en virksomhet (se økologisk produksjonsenhet). Høstearealer, produksjons- og lagringslokaler, osv.
<i>Sertifisering</i>	Inspeksjon og godkjenningsbehandling av en driftsmetode. En uavhengig tredjepart (sertifiseringsorgan) bekrefter at aktuell drift er i henhold til spesifiserte krav.
<i>Sertifiseringsordning</i>	Består av et regelverk (kravspesifikasjon) for produksjon/aktivitet og et kvalitetssystem for sertifisering av produksjon i henhold til retningslinjer for sertifisering.
<i>Sertifiseringsorgan</i>	Den kompetente (se definisjon av <i>Akkreditering</i>) institusjonen som utfører sertifiseringen.
<i>Økologisk produksjonsenhet / gruppesertifisering</i>	Den delen av virksomheten som til sammen omfattes av godkjent omlegging/økologisk produksjon, og som drives av én eier/en virksomhet. Se definisjon av <i>Produksjonsenhet</i> . En virksomhet som eies, eller drives, av flere kan på visse betingelser inspiseres og godkjennes som én økologisk produksjonsenhet (gruppesertifisering).

Annent terminologi

<i>Agroskogbruk</i>	Samplanting av jordbruksvekster og trær.
<i>Biologisk mangfold</i>	Mangfold og variasjon av gener, arter, livsformer og økosystemer på jorda. Inkluderer genetisk mangfold (mangfold innen arter), mangfold av arter (antall og typer) og mangfold av økosystemer (antall og typer).
<i>Biologisk viktige områder</i>	Eksempelvis nøkkelbiotoper, urskog og gammelskog. Se egne definisjoner.
<i>Dyrka mark</i>	Omfatter fulldyrka jord, overflatedyrka jord og gjødsla beite på innmark, dvs. areal der det er utført kultiverings- og kulturtiltak.
<i>Dyrking</i>	Produksjon av planter og planteprodukter der foryngelse og produksjon er basert på planting og aktiv innsats fra mennesker. Produksjonsmetoden brukes eksempelvis i skogplantasjer. Skogbruk i plantasjer har flere likhetsstrekk med jordbruk.
<i>Eng (til slått og beite)</i>	Landområde med vegetasjon der feltsjiktet er dominert av urter og gras, mens lyng og lav utgjør lite.
<i>Forbud mot genmanipulering</i>	Forbudet omfatter produkter, ingredienser og hjelpestoffer som er <u>genmanipulert</u> , laget av <u>genmanipulerte</u> organismer eller fremstilt ved hjelp av <u>genmanipulerte</u> organismer/genteknologi.
<i>Fragmentering</i>	Oppsplitting av habitater/økosystem.
<i>Gammelskog</i>	Skog med trær hovedsakelig i hogstmoden alder eller eldre.
<i>Genteknologi</i>	Teknikker som innebærer at arvestoffet (DNA) isoleres, karakteriseres, modifiseres og innsettes i levende celler/virus.
<i>Genmodifiserte organismer (GMO)</i>	Mikroorganismer, planter og dyr hvor den genetiske sammensetningen er endret ved bruk av gen- eller celleteknologi.
<i>Habitat/biotop</i>	Geografisk område som er tilpasset behovet til de artene som lever der (levested). Habitater for ulike organismer kan være sammenfallende, overlappende eller avgrenset i forhold til hverandre, avhengig av artene.
<i>Hogst</i>	Uttak av trevirke, dvs. skogbruk (eksempelvis uttak av tømmer, ved, råstoff til biobrensel, juletrær).

<i>Høsting</i>	Hogst, sanking av planter, plantedeler og andre ville vekster, samt husdyrs beiting.
<i>Innmark</i>	Som innmark regnes gårdsplass, hustomt, dyrka mark, engslått, kulturbeite og liknende areal. Udyrka, mindre areal som ligger på dyrka mark eller engslått eller er gjerdet inn sammen med slikt område, regnes også som innmark. Det samme gjelder areal for industri eller liknende.
<i>Landskapsøkologi</i>	Del av økologien som tar for seg hvordan fordeling (mosaikk) av relativt homogene landskapselementer (skog, grassletter, vassdrag, veier, landbruksområder og urbane strøk) endres, og hvordan dette påvirker levetilstand, samspill og spredning av organismer. Skogbrann, stormfelling, vannkraftutbygging, bryting av nytt jordbruksland og tømmerhogst kan gi betydelige endringer i landskapet med tilhørende endring av økosystemene.
<i>Levende Skog / Levende Skog-standardene</i>	Et bredt anlagt prosjekt for et bærekraftig skogbruk i Norge. Prosjektet ble startet opp i 1995 og ble avsluttet 1. juli 1998, da <i>Levende Skog-standardene</i> ble vedtatt. Representanter for skogeierorganisasjonene, skogindustri, myndigheter, fagbevegelse, miljø-, friluft- og forbrukerorganisasjoner har deltatt aktivt i prosjektet.
<i>Livsløpstrær</i>	Trær som har hele livsløp, fra frø til død, i økosystemet. Livsløpstrær kan være skraptrær med krok, toppbrekk, råte, tennar osv., eller de kan f.eks. være gamle grensetrær.
<i>Kloning/klon</i>	Lage identiske kopier. En klon er en samling av identiske kopier. Metoden som brukes ved kloning av trær kalles <i>somatisk embryogenese</i> (SE).
<i>Klonskogbruk</i>	Enhver bruk av klonete trær i skogbruket. I de fleste tilfeller vil det imidlertid være snakk om bruk av klon i skogplantasjer.
<i>Kulturskog</i>	Skog på innmark (skogplantasjer) eller i utmark der det er mennesket som i mer eller mindre grad styrer skogøkosystemets prosesser. Skog bestående av enten stedegent eller ikke-stedegent genmateriale. Aktivt dyrkede arealer (jfr. jordbruksarealer). Områder der menneskelig påvirkning har funnet sted i så stor utstrekning, eller er utført på en slik måte, at skogens naturlige struktur, sammensetning og økologiske prosesser er endret. Se definisjon på naturskog, samt skogplantasjer.
<i>Kystlynghei</i>	Areal uten trær eller med spredt tresjikt, med lyng, gras og urter, i utmark langs kysten.
<i>Naturbeitemark</i>	Ikke tresatt beitemark i langvarig hevd uten gjødsling eller jordarbeiding av betydning. Se definisjon av slåtteeing.
<i>Naturmiljø</i>	Fysisk-kjemiske omgivelser for artene som omtales. Jfr. økosystem.
<i>Naturskog</i>	Skog i utmark der økosystemets prosesser i liten grad blir påvirket av menneskelig aktivitet. Skog bestående av stedegent genmateriale. Områder der menneskelig påvirkning har funnet sted i så liten utstrekning, for så lang tid tilbake, eller er utført på en slik måte, at skogens naturlige struktur, sammensetning og økologiske prosesser ikke er endret i vesentlig grad. Se definisjon på kulturskog. Gammelskog og urskog kan være naturskog av spesiell viktighet for det biologiske mangfoldet.
<i>Nøkkelbiotoper</i>	Områder med en spesiell skogtilstand eller naturtype som forventes å ha stor betydning for det biologiske mangfoldet, eller områder som inneholder elementer eller arter som i dag er sjeldne.

<i>Proveniens</i>	En term brukt for å beskrive en organismes økotype, spesielt brukt i forhold til treslag i skogbruket. En økotype er en lokalt tilpasset variant av en art som skiller seg genetisk fra en annen. En art kan ha flere økotyper.
<i>Rødliste/rødlistearter</i>	Oversikt over plante- og dyrearter som på en eller annen måte er truet av utryddelse, utsatt for betydelig reduksjon eller naturlig sjeldne. Dette er arter som er sårbare for menneskelig aktivitet. Den nasjonale rødlista omfatter ikke bare arter som er i tilbakegang i dag, men også arter som er i fremgang, men da ut fra en tidligere sterkt redusert bestand. Artene er vurdert å tilhøre en av flere nærmere definerte truet-kategorier som Verdens Natuvernunion (IUCN) har utarbeidet. Disse kategoriene omfatter alt fra arter som allerede er utryddet, eller som står i fare for å bli utryddet, til arter som bør overvåkes på grunn av en pågående eller tidligere negativ bestandsutvikling. Alle artene på rødlista omtales som "rødlistearter", mens arter i kategoriene "direkte truet" (E) og "sårbar" (V) i tillegg gjerne omtales som "truede arter".
<i>Skogbruk</i>	I tradisjonell forstand: Høsting og produksjon av trevirke generelt, det være seg i kulturskog eller naturskog. Eksempelvis høsting av ved, råstoff til biobrensel og juletre- og pyntegrøntproduksjon. I videre forstand: All bruk av skog.
<i>Skogbruk i plantasjer</i>	Produksjon av trær på innmark, dyrka mark omdisponert til skogbruksformål eller annet areal på innmark som ikke er dyrka mark (eksempelvis veikanter, osv.), samt i skogreisingsarealer i utmark. Aktiv dyrking, jfr. jordbruk og agroøkosystem. Se også definisjon av dyrking. Eksempler er juletre- og pyntegrøntproduksjon, lauvtreproduksjon, osv.
<i>Skogplantasjer</i>	Kulturskog på innmark eller skogreisningsarealer i utmark. En økologisk skogplantasje har naturskogen i utmark, eller gradienter mellom enfoldig plantasje og naturskog, som forblide og er variert i sammensetning, både med tanke på alder og treslag. Skogplantasjer kan, avhengig av om det på arealet tidligere har vært skog, formål og forvaltning, restaurere økosystemet og utvikles til kulturskog i utmark eller naturskog. Se definisjoner av kulturskog og naturskog.
<i>Skogsmark</i>	Skog og annet tresatt areal.
<i>Skogsveier</i>	Veier brukt til næringsformål og annet, eksempelvis bil- og traktorveier.
<i>Slåtteeng, utslått / myrslått</i>	Engstykke i innmark (slåtteeng) eller utmark (utslått, myrslått) i langvarig hevd gjennom regelmessig slått, hvor gjødsling og/eller jordarbeiding ikke eller bare i liten grad har vært praktisert. Se definisjon av naturbeitemark.
<i>Stedegne treslag</i>	Arter eller provenienser som hører naturlig hjemme i aktuelt område, og som er tilpasset lokalitetens klima, jordbunnsforhold o.a. Lokale provenienser.
<i>Trevirke</i>	Tømmer til byggevarer, møbler, samt ved (inkludert f.eks. råstoff til biobrensel og grillkull), flis og andre treprodukter.
<i>Urskog</i>	Skog uten synlige tegn på menneskelige inngrep, der økosystemets prosesser har gått og går helt fritt, og har stort artsmangfold, døde trær, trær i ulike nedbrytingsfaser, gamle trær og stor variasjon av levesteder for mange arter. Særlig verdifull som referanseområde.
<i>Utmark</i>	Som utmark regnes udyrka mark som ikke er innmark. Se definisjon av <i>innmark</i> .

<i>Vernskog</i>	Kantsone. Fungerer som en levegg med tanke på nærliggende jord- og skogbruksområder.
<i>Ville vekster</i>	Alle viltvoksende planter, moser, sopp og lav.
<i>Økologi</i>	Læren om helheten i naturen, om samspillet mellom levende organismer og deres fysisk-kjemiske levested (naturmiljøet), der kunnskap om bl.a. geologi, hydrologi og biologi er grunnleggende.
<i>Økologisk</i>	Her: Begrep som refererer til driftsmetode, høste- eller produksjonsareal og tilhørende produkter, slik som definert i økologiforskriften, IBS (IFOAM Basic Standards) og Debios ulike regelverk.
<i>Økosystem</i>	Naturtyper slik som fjell, skog, hav, ørken og annet. Arealomfanget av et økosystem varierer sterkt. Eksempler på mindre og avgrensede økosystemer er innsjø, myr, lauvskog og eng. I et økosystem lever organismer i samspill med hverandre og det fysisk-kjemiske miljøet. Jfr. naturmiljø.

C. Sertifiserings- og merkeordning

Regelverk

Alle kapitler er utformet etter følgende oppsett:

<i>Generelt</i>	Beskrivelse av generelle forhold, overordnede prinsipper
<i>Anbefaling</i>	Råd for praktisk gjennomføring og/eller presisering av Debios målsetting
<i>Regler</i>	Minstekrav for økologisk driftsmetode

Regler for økologisk skogbruk dekker minimumskrav i økologiforskriften og LS-standardene for et bærekraftig skogbruk, samt intensjonene i obligatoriske offentlig lovverk for skogbruk og utmarksforvaltning og de overordnede internasjonale prinsipper og kriterier for økologisk driftsmetode som er fastsatt av IFOAM (IBS).

Dette regelverket supplerer LS-standardene og økologiforskriften når det gjelder kravspesifikasjoner for økologisk skogbruk i utmark og skogbruk i plantasjer. Regelverket for økologisk høsting av utmarksprodukter annet enn trevirke dekkes i sin helhet av økologiforskriften (kun matprodukter) og Debios IFOAM-regelverk for økologisk landbruk og foredling (jfr. kapittel 2.5 i dette regelverket). Økologiforskriften fastsetter i tillegg også regler for tilknytning til sertifiseringsordning, inspeksjon, godkjenning, sanksjoner, omlegging til økologisk driftsmetode og parallellproduksjon.

LS er grunnlaget for Debio-reglene i kapittel 2.3, mens økologiforskriften er grunnlaget for de reglene i kapittel 1, 2.2, 2.4, 2.6 og 4. LS-standardene er omskrevet og supplert for tilpasning til krav i IBS og til Debios kvalitetssystem for sertifisering av standard-/nivåsystemer.

Kapittel 2.1 i dette regelverket er fastsatt for å presisere formålet med økologisk utmarksforvaltning generelt. Kapittel 3 og 4 fastsetter krav til henholdsvis bearbeiding/transport/omsetning av økologisk trevirke og parallellproduksjon. Når det gjelder betingelser for høsting, foredling, transport og omsetning av andre økologiske utmarksprodukter enn trevirke, er disse fastsatt i økologiforskriften (kun matprodukter) og *Debios IFOAM-regelverk for økologisk landbruk og foredling*.

Formålsparagrafen (regel 2.1.1) i *Regler for økologisk skogbruk* er utformet generelt, og så presist som mulig. De enkelte kravspesifikasjonene (driftsreglene) beskriver hvordan formålet skal omsettes i praksis hva angår de enkelte produksjoner og aktiviteter. Førre vår-prinsippet ligger til grunn for både formål og de enkelte regelbestemmelser.

Nasjonalt lovverk som omfatter skogbruk og annen utmarksforvaltning er i hovedsak: *Skogbruksloven, Brannvernloven, Friluftsløven, Kulturminneloven, Naturvernloven, Viltloven, Plan- og bygningsloven, Allmenningsloven, Arbeidsmiljøloven, Sameloven, Reindriftsloven*. Disse sentrale lovene (med tilhørende lover og forskrifter) og andre lover og forskrifter er å finne blant annet her: www.lovdata.no.

Forvaltning og høsting av villlevende dyr, som lever i et område som er sertifisert økologisk, og således er nært knyttet til økologiske planter/ville vekster, er ikke regulert av dette regelverket og kan per i dag ikke høstes, markedsføres og omsettes som økologisk eller med bruk av Debios merker.

Kvalitetssystem for sertifisering

Debios kvalitetssystem for sertifisering av økologisk høsting/produksjon er i henhold til NS-EN 45011 og IAC (IFOAM Accreditation Criteria), som er internasjonale retningslinjer for sertifisering av standard- eller nivåsystemer, samt nasjonalt forvaltningslovverk. Beskrivelse av forutsetninger for tilknytning og hvordan sertifisering gjennomføres, er fastsatt i kapittel 1.

Merkeordning

Merket som kan brukes ved markedsføring og omsetning av produksjoner og produkter som er sertifisert av Debio i henhold til *Regler for økologisk skogbruk* er Debios Ø-merke, eventuelt med et tilleggsmerke. Vi viser til Debios *Regler for merking og merkebruk*. Det kan være aktuelt å bruke andre merker ved markedsføring og omsetning i ulike markeder. Bruk av andre merker enn de som til en hver tid er beskrevet i *Regler for merking og merkebruk* må avklares med Debio.

1. Deltagelse i Debios sertifiseringsordninger: forutsetninger og hva det innebærer

Generelt

Produkter kan bare markedsføres med Debios merker dersom produksjon, høsting eller aktivitet er i henhold til regelverk for aktuell virksomhet, og at Debio har bekreftet sertifisering. Nasjonalt lovverk som driften er omfattet av skal være oppfylt. Debio kan påpeke mistanke om brudd på krav i forhold til nasjonalt lovverk som driften er omfattet av, både ovenfor virksomheten og ansvarlig myndighet. Debio-sertifisering vil kunne holdes, eller bli trukket tilbake inntil forholdet som er påpekt er avklart med ansvarlig myndighet og eventuelle avvik er lukket.

Gebyrer for deltagelse i sertifiseringsordningen og betalingsbetingelser bekjentgjøres ved årets begynnelse. Gebyrene fastsettes av styret i Debio.

For en hensiktsmessig gjennomføring av sertifiseringsprosessen, skal virksomheten ha en kontaktperson som er driftsansvarlig overfor Debio. Virksomhetens eier kan selv være kontaktperson eller delegere ansvaret til en annen person.

Det er en forutsetning for sertifisering at nødvendig dokumentasjon for å bekrefte at driften er i henhold til aktuelt regelverk er tilgjengelig ved inspeksjon. Driftsopplegget skal gjennomgås sammen med virksomhetens driftsansvarlige. Inspeksjonen skal oppsummeres i en inspeksjonsrapport som undertegnes av den driftsansvarlige og inspektør. Inspektørens oppgave er å observere, registrere og gjennomgå nødvendig dokumentasjon i forhold til aktuelt driftsregelverk og driftsbeskrivelsen, samt innstille i forhold til videre godkjenningsbehandling. Godkjenningsbehandlingen er en del av Debios akkrediterte kvalitetssystem, og følger norsk lovgivning for offentlig saksbehandling.

Alle ansatte i virksomheten som håndterer produkter som omfattes av sertifiseringsordningen, må få opplæring i aktuelt regelverk for økologisk drift. I opplæringen skal det også legges vekt på de overordnede prinsippene for økologisk driftsmetode som er fastsatt av IFOAM.

Det henvises til aktuelle driftsregler og Debios *Regler for merking og merkebruk*.

Anbefaling

Råd og veiledning i forbindelse med økologisk driftsmetode bør søkes hos organisasjoner/instanser som har kompetanse på dette området. Debio gir veiledning i forbindelse med regelverk og sertifiseringsordninger.

Produksjon, høsting, foredling og omsetning av økologiske produkter forutsetter at virksomheten har et eget internkontrollsystem for driften. Den driftsansvarlige skal derfor ha satt seg godt inn i aktuelle regler for økologisk driftsmetode. Det er hensiktsmessig at samme person er ansvarlig for virksomhetens internkontrollsystem og overfor Debio. For et mest mulig rasjonelt inspeksjonsbesøk er det viktig at den driftsansvarlige er forberedt og har lagt til rette for gjennomgang av aktuell dokumentasjon.

Regler

1.1. Tilknytning

1.1.1.

Hver virksomhet som ønsker å sertifisere produksjon, høsting eller annen aktivitet i henhold til de til enhver tid gjeldende Debio-regelverk eller andre regelverk som Debio sertifiserer for, og bruke Debio-merking i forbindelse med markedsføring og omsetning av produkter fra sertifisert drift, eller Debio-merking på produkter som er sertifisert av et utenlands sertifiseringsorgan, skal ha egen tilknytning til Debio.

1.1.2.

Virksomheten betaler et gebyr for tilknytning til Debios sertifiseringsordning, og i tillegg årlige gebyrer. Gebyrer bekjentgjøres ved årets begynnelse. Sertifiseringen kan trekkes tilbake dersom gebyrer ikke betales innenfor de frister som er bekjentgjort.

1.1.3.

Virksomheten er tilknyttet sertifiseringsordningen når søknad er mottatt hos Debio, og tilknytningsgebyrer er betalt.

1.1.4.

Ved tilknytning forplikter virksomheten seg til å oppfylle de krav som til enhver tid er nedfelt i Debio-regelverk eller andre regelverk det søkes sertifisering etter.

1.1.5.

En eventuell utmelding av sertifiseringsordningen skal skje skriftlig. I tilfelle inkassokrav, jfr. regel 1.1.2., regnes virksomheten som utmeldt, og det må skje en ny skiftlig tilknytning dersom virksomheten fortsatt ønsker deltagelse i sertifiseringsordningen.

1.2. Virksomhetens kontaktperson overfor Debio**1.2.1.**

Virksomheten skal ha én person som er driftsansvarlig overfor Debio, og som er ansvarlig for oppfølging og rapportering i forhold til regelverket. Debio skal informeres om hvem som er kontaktperson overfor Debio.

1.3. Inspeksjon**Generelt**

Det skal utføres minst én meldt inspeksjon hvert år ved alle produksjonsenheter som er tilknyttet Debios sertifiseringsordning. I tillegg kan Debio utføre uanmeldte inspeksjoner. For sertifisering av produksjoner og/eller aktiviteter som økologisk, skal den driftsansvarlige ved inspeksjon ha tilgjengelig den dokumentasjonen som Debio krever i henhold til kravene i aktuelt regelverk.

På inspeksjon skal driftsopplegget gjennomgås sammen med den driftsansvarlige. Inspeksjonen oppsummeres i en inspeksjonsrapport som undertegnes av den driftsansvarlige og inspektør fra Debio. Inspektørens oppgave er å observere, registrere og gjennomgå nødvendig dokumentasjon i forhold til aktuelt driftsregelverk og driftsbeskrivelse, samt innstille i forhold til videre godkjenningsbehandling.

Eksempler på dokumentasjon som skal være vedlagt driftsbeskrivelsen er forvaltningsplan og eiendoms-/skiftekart. I driftsbeskrivelsen skal historikk og nåværende situasjon fremkomme, plan for omlegging, forhold og praksis som skal endres og iverksettes i løpet av omleggingen, samt planer, tiltak og dokumentasjon for produktkvalitet og produksjonens/høstingens mulige påvirkning på naturmiljøet.

Anbefaling

For å kunne gjennomføre et mest mulig rasjonelt inspeksjonsbesøk er det viktig at den driftsansvarlige er forberedt og har lagt til rette for gjennomgang av driften og dokumentasjonen.

Regler**1.3.1.**

Ved meldte inspeksjoner skal Debio melde fra skriftlig om aktuelt inspeksjonstidspunkt. Dersom meldt inspeksjonstidspunkt ikke passer for virksomhetens kontaktperson eller stedfortreder med delegert ansvar, skal dette umiddelbart meldes til Debio, innenfor tidsfrister som framgår av meldingsbrevet fra inspektør.

1.3.2.

Ved den årlige inspeksjonen skal den driftsansvarlige sørge for at all nødvendig dokumentasjon i henhold til driftsregelverket og driftsbeskrivelsen, er tilgjengelig i samsvar med retningslinjer gitt av Debio i meldingsbrevet fra inspektør. Som grunnlag for inspeksjon skal også oppdaterte kart over produksjonsarealer og/eller -lokaler være tilgjengelig.

1.3.3.

I forbindelse med førstegangs inspeksjon skal det utarbeides en driftsbeskrivelse. Driftsbeskrivelsen skal beskrive virksomhetens gjeldende interkontrollsystem, med tilhørende planer, tiltak og dokumentasjoner i forhold til driftsregelverket for aktuell virksomhet. Driftsbeskrivelsen oppdateres når driftsopplegget endres.

1.3.4.

I tillegg til årlig meldt inspeksjon kan Debio foreta uanmeldte inspeksjoner.

1.3.5.

Dersom den driftsansvarlige ikke er til stede på avtalt tidspunkt, eller dersom det ved inspeksjonen ikke gis tilgang på opplysninger/dokumentasjon av vesentlig art, eller dersom det på andre måter legges hindringer som gjør det vanskelig å gjennomføre vanlige inspeksjonsrutiner, kan inspeksjonsbesøket avbrytes og grunnlaget for sertifisering falle bort. Ny inspeksjon kan avtales mot tilleggsgebyr.

1.3.6.

Den driftsansvarlige er med sin underskrift ansvarlig for at alle driftsopplysninger er gitt etter beste skjønn.

1.4. Godkjenningsbehandling

Generelt

Godkjenningsbehandling skjer på grunnlag av opplysninger fra inspeksjon. Inspektøren og virksomhetens driftsansvarlige formidler driftsopplysninger gjennom inspeksjonsrapporten med vedlegg. Debios inspektør innstiller til vedtak.

Som dokumentasjon for sertifisert produksjon/aktivitet utsteder Debio en bekreftelse som viser at virksomheten er tilknyttet sertifiseringsordningen, hvilke arealer/produksjonsenheter som er godkjent, produksjons- og produktstatus og hvilke merker som kan brukes ved markedsføring og omsetning.

Vedtak fattet av Debios administrasjon kan påklages til klageinstans oppnevnt av Debios styre.

Regler

1.4.1.

Etter godkjenningsbehandling utsteder Debio en bekreftelse som viser at virksomheten er tilknyttet sertifiseringsordningen og hva den er sertifisert for.

1.4.2.

Virksomheten er forpliktet til å melde fra til Debio dersom det oppstår endringer som har betydning for det sertifiserte driftsopplegget. Eventuelle avvik i forhold til hva virksomheten er sertifisert for, skal umiddelbart meldes til Debio.

1.4.3.

Debio-sertifisering/-merking av produkter er ingen garanti mot giftrester som følge av tilstander i luft, grunnvann, nedbør, osv. Debio-sertifisering/-merking er heller ingen garanti for oppfyllelse av kvalitetskrav som hører inn under sorteringsregler.

1.4.4.

Sertifiseringen gjelder i 5 år eller til det blir tilbakekalt av Debio. Bekreftelse på sertifisert(e) produksjon(er) og/eller aktivitet(er) utstedes årlig, i forbindelse med inspeksjon. Dersom virksomheten ønsker sertifisering av nye produksjoner eller aktiviteter før neste inspeksjon, må dette meldes til Debio via søknad.

1.4.5.

Lister over virksomheter som er sertifisert av Debio, og hva sertifiseringen gjelder for, offentliggjøres. Lister over virksomheter som ikke lenger er sertifisert offentliggjøres.

1.4.6.

Klage på vedtak fattet av Debios administrasjon sendes til, og behandles i første omgang av Debios administrasjon. Dersom Debios administrasjon konkluderer med at tidligere vedtak skal opprettholdes, sendes saken til styret i Debio, eller til en klageinstans oppnevnt av styret, for endelig vurdering og vedtak.

1.4.7.

Når aktuell produksjon eller aktivitet er sertifisert, kan ikke denne vekselvis drives sertifisert og ikke-sertifisert, med mindre tilbakestilling til ikke-sertifisert drift er avklart med Debio.

1.4.8.

For sertifisering forutsettes det at virksomheten oppfyller nasjonalt obligatorisk lovverk som driften er omfattet av, samt de tilleggsregler som er fastsatt i aktuelle Debio-regelverk eller andre driftsregelverk som det søkes sertifisering etter.

1.4.9.

Inspeksjon må være utført, nødvendig dokumentasjon framlagt og nødvendige tiltak gjennomført, før aktuell produksjon eller aktivitet kan sertifiseres.

1.5. Sanksjoner

Generelt

Sanksjoner kan iverksettes som følge av feilaktig eller urettmessig bruk av Debios merker ved markedsføring og omsetning av produkter.

Regler

1.5.1.

Dersom det dokumenteres avvik i forhold til de driftsbetingelser som er fastsatt i aktuelt driftsregelverk som virksomheten er sertifisert i henhold til, eller i forhold til betingelser som ligger til grunn for deltagelse Debios sertifiseringsordning, skal alle henvisninger til Debio- sertifisering og Debios merker fjernes fra ethvert vareparti og enhver produksjon som er berørt av avviket, og som ellers skulle omsettes med henvisning til aktuelt driftsregelverk og med bruk av Debios merker (med evt. tilleggsmerker).

1.5.2.

Dersom det dokumenteres avvik, jfr. regel 1.5.1., av åpenlys, alvorlig karakter, eller med langvarig virkning, kan Debio forby den aktuelle virksomheten å markedsføre produkter med en merking som henviser til Debio-sertifisering og Debios merker, slik dette er definert i aktuelt Debio-regelverk eller annet driftsregelverk, for et tidsrom på inntil 2 år.

1.5.3.

Dersom bruk av Debios merker (evt. med tilleggsmerker) ikke er rettmessig og i samsvar med Debios *Regler for merking og merkebruk*, samt bestemmelser i *Lov om varemerker*, vil tiltak hjemlet i lovens kapittel 7, Bestemmelser om rettsvern, kunne iverksettes av kompetent myndighet.

2. Økologisk skogbruk og høsting av ville vekster og andre utmarksprodukter enn trevirke

Generelt

I et økologisk driftsopplegg skal menneskene være bevisste på at de er en del av naturen. Hogst, sanking og beiting skal planlegges og gjennomføres slik at menneskenes bruk av naturens produksjonsevne er samspillende med øvrige organismer og prosesser i økosystemene, andre interesser enn næringsinteresser, samt jordsmonn, berggrunn, grunnvann og overflatevann (bekker, elver, innsjøer, fjorder og hav).

Virksomhetens driftsansvarlige skal ha kunnskap om aktuelt driftsområde, i forhold til eksisterende utnyttbare naturressurser samt økosystemet for øvrig. I skog og utmark der menneskelig aktivitet har bidratt til betydelig endring av naturmiljøet i forhold til slik det opprinnelig var, skal økologisk driftsmetode bidra til å restaurere det aktuelle området.

Forvaltningsplaner, dokumentasjoner og driftstiltak skal beskrives i eller legges ved driftsbeskrivelsen (jfr. *Definisjoner* (kapittel B) og *Deltagelse i Debios sertifiseringsordninger; forutsetninger og hva det innebærer* (kapittel 1)). Ved driftsplanleggingen og gjennomføringen skal landskapsøkologiske konsekvenser, så vel som konsekvenser for det enkelte driftsområdet og artene der, vurderes med bakgrunn i eksisterende kunnskap og prinsippet om å være føre vår. Det skal om nødvendig søkes bistand fra fagkompetant personell/instans for å kvalitetssikre en økologisk forsvarlig driftsmetode. Internkontrollsystemet i forhold til kvalitetssikring av økologisk skogbruk/høstemetode i henhold til dette regelverket, skal beskrives i driftsbeskrivelsen, med tilhørende planer, tiltak og dokumentasjoner.

Alle organismer, planter og dyr, er integrerte deler av økosystemet og skal tas hensyn til ved utarbeidelse av forvaltningsplanen som er basert på en samlet vurdering av utmarkas/produksjonsarealets totale bærekraft. For å bevare eller øke det genetiske mangfoldet, er bruk av utplantingsplanter eller frø fra lokale provenienser/økotyper nødvendig.

Kapittel 2.1 gjelder for sertifisering av alle produksjoner/aktiviteter som dette regelverket omfatter, mens kapittel 2.2 gjelder for sertifisering av økologiske arealer og primærproduksjonen på disse arealene. Øvrige underkapitler omhandler kravspesifikasjoner for de enkelte produksjoner/aktiviteter.

2.1. Formål

2.1.1.

Jorda er levested for mange, deriblant planter, dyr og mennesker. Menneskene har et ansvar for at deres virksomhet, dvs. ressursutnyttelse, bruk av naturen o.l., er samspillende i økosystemene der vi bedriver vår virksomhet. Økologisk produksjon eller aktivitet bygger på et helhetssyn som omfatter både økologiske, økonomiske og sosiale sider (inkludert helse-, rettferdighets- og forsiktighetsaspekter) ved virksomheten, i lokalt og globalt perspektiv.

Økologisk skogbruk, og bruk av utmarka og naturressursene for øvrig, skal gjennomføres i tråd med eksisterende, kjent og tilgjengelig kunnskap om økologi, samt føre vår-prinsippet². Gjennom forvaltning av naturressursene etter økologiske prinsipper, skal arbeidernes rettigheter og virksomhetens økonomi sikres, samt at økosystemer og biologisk mangfold, inkl. arealer til beite for husdyr, trekkområder for bier, fiske, jakt friluftsliv og kulturhistoriske plasser og innretninger, og nærliggende områder til slike (inkl. jord, luft og vann), skal bevares og/eller restaureres.

² UNESCO 2005. *The Precautionary Principle – World Commission on the Ethics of Scientific Knowledge and Technology*, The United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation (UNESCO), Mars 2005, 52 sider.

2.2. Omlegging til økologisk driftsmetode

Generelt

Omlegging (karens) til økologisk driftsmetode er en prosess som innebærer utvikling av en sertifiserbar og bærekraftig skog- og utmarksforvaltning. En omleggingstid skal markere overgangen fra ikke-økologisk til økologisk driftsmetode. Det er nødvendig med en omleggingstid for å sikre at aktuelt driftsområde er forvaltet i henhold til reglene for økologisk drift en tid, før produkter herfra kan omsettes som økologiske. Produksjon og høsting fra arealer som legges om til økologisk drift skal skje i henhold til regelverkets krav fra og med omleggingsstart.

Deler av en produksjonsenhet kan legges om til økologisk drift, forutsatt at den økologiske produksjonsenheten holdes klart atskilt fra øvrig ikke-økologisk produksjon, med hensyn på høsting, lagring, bruk av innsatsmidler og omsetning av produkter.

Anbefaling

Omlegging av hele produksjonsenheten gir det beste grunnlaget for å oppfylle regelverkets krav.

Regler

Omleggingsstart og omleggingstid

2.2.1.

Driften skal være i henhold til regelverkets minstekrav fra omleggingsstart (karensstart). Omleggingsstart regnes i utgangspunktet tidligst fra når virksomheten er tilknyttet Debios sertifiseringsordning. Se også driftsregel 1.1.3 og 2.2.3.

Omleggingsstart kan regnes fra før tilknytning til Debio, dersom det dokumenteres at det i driften ikke er brukt ikke-tillatte innsatsmidler de siste tre årene før tilknytningen.

Etter gjennomført inspeksjon og godkjenningsbehandling blir sertifisering bekreftet.

2.2.2.

Driftsbeskrivelsen og sertifiseringen skal knyttes til spesifikke arealer og produksjon/høsting. De økologiske produksjonsenhetene (eksempelvis arealer, lokaler og størrelser) defineres i forbindelse med førstegangs inspeksjon.

Produksjonsenhetene skal være konstante over år, og kartfesting, nummer/-navn og størrelser skal ikke endres uten at Debio er kontaktet om årsaken til dette. Hver produksjonsenhet kan kun klassifiseres med status som enten ikke-økologisk, under omlegging (karens) eller økologisk.

2.2.3.

Dersom det i driften er brukt ikke-tillatte innsatsmidler de tre siste årene før tilknytning til Debios sertifiseringsordning, er det påkrevd med en omleggingsperiode på minimum 36 mnd. før arealer, samt produksjon og/eller aktivitet knyttet til arealene, kan sertifiseres som økologisk.

På allerede sertifiserte økologiske arealer eller arealer som er under omlegging, kan ny omleggingstid forkortes ved:

- offentlig pålagt bruk av ikke-tillatte innsatsmidler
- vitenskapelige forsøk

Kartlegging

2.2.4.

Som en del av driftsbeskrivelsen skal det være dokumentasjon som viser oversikt (kart, rapporter og liknende) over kjente biologisk viktige områder, trua vegetasjonstyper, vannressurser, viltbestander, rødlistearter, kulturminner, samt områder og forhold av særskilt betydning for befolkning, unike eller sårbare økosystem og hvilke arter som høstes. Biologisk viktige områder er eksempelvis våtmarker, urskog, gammelskog og nøkkelbiotoper.

Registreringer er viktige slik at nødvendige hensyn kan tas ved planlegging og gjennomføring av hogst, sanking eller beiting.

Planting/såing og stedegne treslag

2.2.5.

Ved planting eller såing skal det brukes utplantingsplanter eller frø fra stedegne treslag (formeringsmateriale av lokal opprinnelse). Som et unntak, dersom provenienser fra egen skog ikke er å få tak i, kan det brukes nærliggende provenienser. Provenienser skal ikke flyttes mer enn 100 km horisontalt og 200 meter vertikalt.

Ikke-stedegne treslag kan brukes ved planting eller såing i skogplantasjer på innmark, med unntak av i skogplantasjer på innmarksarealer som er helt omringet av utmark eller ved skogreisning i utmark.

Spredning av fremmede treslag fra skogplantasjer skal ikke finne sted, og slik spredning skal fjernes (inkl. frøkildene). Trær som viser stor spredningsevne skal ikke brukes i økologisk drift. Skogplantasjer med ikke-stedegne treslag skal overvåkes med tanke på negativ påvirkning på økosystemer i nærheten av produksjonsarealet, treslagenes dødelighet, sykdommer og insektutbrudd.

Utplantingsplanter og frø skal være fra sertifisert økologisk produksjon. Som et unntak, dersom sertifiserte økologisk utplantingsplanter eller frø ikke er å få tak i, kan det brukes utplantingsplanter eller frø fra ikke-økologisk produksjon der det i oppalet kun er brukt driftsmidler som er tillatt i økologisk produksjon.

Som et siste unntak, dersom slike ikke-økologiske utplantingsplanter ikke kan skaffes, kan det søkes Debio om dispensasjon for bruk av ikke-økologiske utplantingsplanter som er behandlet med ikke-tillatte driftsmidler under oppalet.

Gjødsling

2.2.6.

Høsteområdet skal forvaltes på en slik måte at næringstap og næringslekkasje er minst mulig. Områder med spesielle miljøverdier skal ikke gjødsles.

Ved gjødsling skal det settes igjen ugjødslete soner mot vann og vassdrag for å unngå avrenning. Gjødsling skal ikke skje før etter snøsmeltingen.

Det skal ikke gjødsles med syntetisk framstilt nitrogen gjødsel, som urea og liknende, Chile-salpeter og kalksalpeter. Økologiforskriften, samt *Debios norske IFOAM-regler for økologisk landbruk og foredling*, regulerer bruken av gjødslingsmidler og –mengder i økologisk produksjon. Gjødsling skal avklares med Debio³.

Brann forårsaket av for eksempel lynnedslag er naturlig i enkelte områder. Brenning som et forvaltningstiltak kan gjennomføres på naturlig brannutsatt skogsmark⁴, så langt obligatorisk offentlig lovverk tillater dette. Se også Kapittel 2.3, *Anbefaling* og regel 2.3.3.

³ I økologiforskriften og IBS er det fastsatt lister over gjødslingsmidler og plantevernmidler som er tillatt i økologisk produksjon generelt. Debio vil utarbeide en liste over tillatte gjødslingsmidler og plantevernmidler på bakgrunn av en kartlegging av hvilke midler og tiltak som er aktuelle i sammenheng med økologisk skogbruk og høsting av ville vekster fra utmarka.

⁴ Se fotnote 3.

Plantevern

2.2.7.

Kjemiske/syntetiske plantevernmidler mot ugras, sykdommer og skadedyr skal som hovedregel ikke brukes. Økologiforskriften, samt *Debios norske IFOAM-regler for økologisk landbruk og foredling*, regulerer tiltak og bruken av midler i plantevernet i økologisk produksjon. Tiltak i plantevernet skal avklares med Debio⁵.

Genmanipulering og klonskogbruk

2.2.8.

Det skal ikke brukes produkter som frø og plantemateriale, plantevernmidler, gjødslingsmidler eller andre driftsmidler som er genmanipulerte eller framstilt ved hjelp av genmanipulering.

I økologisk skogbruk i utmarka og på innmark som er omringet av utmark, skal det heller ikke brukes frø og formeringsmateriale som er framstilt ved hjelp av kloning.

Oppsplitting av arealer – skogsveier, hytter, småkraftverk, og liknende

2.2.9.

Områder som er sterkt oppsplittet, skal ikke inngå i den sertifiserte økologiske driftsenheten.

I områder hvor det ikke er skogsveier, småkraftverk, hytter eller annet byggverk fra tidligere, eller der oppsplittingen er av liten betydning for økosystemets bærekraft, skal det ikke bygges nye slike før etter en konsekvensanalyse. Med bakgrunn i denne utredningen kan Debio fastsette andre betingelser for utbygging enn det som offentlig lovverk og forvaltning åpner for.

Landskapsøkologi

2.2.10.

Landskapet, som virksomhetens sertifiserte økologiske arealer er en del av, skal sees som en helhet og i en sammenheng i driftsplanarbeidet. Artenes naturlige bevegelser, spredning og fordeling i landskapet skal sikres.

Kompetanse

2.2.11.

Virksomhetens driftsansvarlige skal sørge for at den som utfører arbeid i den økologiske produksjonsenheten får relevant informasjon, og har nødvendig kunnskap, om det aktuelle driftsområdets kjente verdier (eksempelvis nøkkelbiotoper, rødlistearter, kulturminner og områder viktige for friluftslivet), samt flora, fauna og økosystemets bærekraft. Den som utfører arbeidet skal ha kunnskap om økologisk produksjon/høsting.

⁵ Se fotnote 3.

2.3. Økologisk skogbruk i utmark

Anbefaling

Skogbruket bør gjennomføres slik at det til enhver tid finnes lauvtrede domerte områder med gode betingelser for å ivareta, evt. øke, biologisk mangfold av planter, dyr og andre organismer, utover det som er avsatt til ikke-hogst.

Kantsoner har viktige økologiske funksjoner og tjener flere formål knyttet til naturmiljø og vannkvalitet, landskap og friluftsliv, og skal ut fra dette tilpasses i bredde og funksjon på stedet.

Dersom det er dokumentert store miljøverdier på en eiendom, eller det foreligger andre forhold som tilsier at et større produktivt skogareal bør settes igjen til ikke-hogst enn de 5 % som det er krav om i regel 2.3.1, bør det utarbeides en plan som faglig sikrer de biologiske verdiene i et langsiktig perspektiv.

Etter hogst bør det vurderes å la den naturlige suksesjonen gå sin gang, med de naturlige konsekvenser dette vil få for gjenetablering av de ulike plantearter. På større skogeiendommer bør det tilrettelegges for aktiv brenning av minst 5 % av foryngelsesarealer på tørr, frisk og naturlig brannutsatt mark i løpet av en fem års periode. Tidligere brannpåvirket skogsmark bør fortrinnsvis velges ut. Det bør søkes kunnskap om naturlig suksesjon og brann dynamikk.

Trær som får stå i hele omløpet gir produksjon av dødt trevirke. Dødt trevirke, av små og store dimensjoner, har en viktig økologisk funksjon. Det bør legges vekt på produksjon av dødt trevirke i forvaltningsplanarbeidet.

Regler

Avsetting av områder til ikke-hogst

2.3.1.

Det settes igjen minst 5 % av produktivt skogareal til ikke-hogst, for å bevare og fremme biologisk mangfold i området. For eiendommer med mindre enn 500 daa produktivt areal er arealet begrenset til 25 daa. Ved utvelgelse og avgrensing prioriteres områder etter deres viktighet for biologisk mangfold og representativitet i landskapet (eksempelvis nøkkelbiotoper, restaureringsbiotoper, urskog eller gammelskog).

Områder som er vernet eller båndlagt i henhold til offentlig lovverk, impediment eller myrskog, eller områder som avsettes ut fra generelle flerbrukshensyn (eks. kantsoner, livsløpstrær) regnes ikke med her.

Rødlistearter utenfor områder som ikke hogges

2.3.2.

Den driftsansvarlige tar ansvar for at det ved hogst tas nødvendig hensyn til rødlistearter, også utenfor de områder som er avsatt til ikke-hogst.

Skogbrann

2.3.3.

Etter skogbranner i eldre, naturlig brannutsatt skog, skal det settes igjen minimum 50 % av brent areal, og brent og brannskadd trevirke skal ikke fjernes. Se også Kapittel 2.2, regel 2.2.6.

Naturlig foryngelse, hogstformer og markberedning

2.3.4.

Som hovedregel skal hogst planlegges og gjennomføres slik at gjenetablering av skog skjer ved naturlig foryngelse.

Dersom naturlig foryngelse ikke lykkes, eller ikke kan gjennomføres som følge av treslag, skogtilstand, råhumus og vegetasjonstype, skal det plantes eller såes. Regel 2.2.5 fastsetter betingelsene for planting, såing og stedeagne treslag.

2.3.5.

Hogsten skal tilpasses treslaget som avvirkes, andre arter i hogstområdet og naturmiljøet forøvrig, slik at områdets verdier og kvaliteter bevares og forholdene legges til rette for en tilfredsstillende naturlig foryngelse med treslag tilpasset voksestedet.

Lukkede hogstformer, som plukkhogst, gjennomhogster, bledningshogster, skjermstillingshogster, frøstillingshogster eller tilsvarende skal som hovedregel brukes i økologisk skogbruk.

Valg av hogstformer, og utforming av disse, skal avklares med Debio ut fra en samlet vurdering av områdets kvaliteter. Det skal ikke gjennomføres flatehogst i sumpskog. Myrskog og impediment skal ikke hogges.

2.3.6.

Hogstavfall skal ryddes bort fra bekker, elver, vann, mye brukte stier og løyper etter avsluttet hogst, men skal ikke fjernes fra hogstområdet.

Det kan være en fordel med innslag av kvister, bladverk og enkelte trestammer i bekker, elver og vann, for næring og skjulested for flere arter som er knyttet til vassdrag og våtmarker. Derfor skal det legges igjen små mengder hogstavfall her.

2.3.7.

Markberedning kan utføres på de arealtype der tiltaket har positiv effekt på naturlig foryngelse og etablering av skog. Markberedning skal gjennomføres på en mest mulig skånsom måte, der det tas nødvendig hensyn til mye brukte stier, bekker, erosjonsfare og kulturminner, samt arter som lever i aktuelt område.

Som hovedregel skal det brukes overflatebehandling. Sammenhengende furer skal ikke forekomme i hellende terreng med erosjonsfare. Markberedning med maskiner skal ikke gjennomføres i hekkeseongen til bakkehekkende fugl. Skogbunn skal pløyes ikke.

Ikke-stedeagne treslag

2.3.8.

Dersom det i området som legges om til økologisk drift finnes ikke-stedeagne treslag, skal den driftsansvarlige utarbeide en plan, samt gjennomføre tiltak, for å fjerne disse og på best mulig måte restaurere økosystemet. Slike ikke-stedeagne arter og/eller provenienser, kan ikke omsettes som økologiske (jfr. regel 2.2.5).

Unntak fra kravet om fjerning gjøres for enkelttrær eller bestand som er en del av en kulturell/historisk betydning, eller del av et definert miljø innenfor et kulturlandskap. I slike tilfeller skal det påses at evt. foryngelse holdes under kontroll. Det skal overvåkes med tanke på negativ påvirkning på økosystemer i nærheten av slike områder, treslagenes dødelighet, sykdommer og insektutbrudd (jfr. regel 2.2.5).

Lauvtrær og treslagskifte

2.3.9.

I lauvtreddominerte økosystem skal det legges til rette for å bevare, eller gjenopprette, naturlig sammensetning av treslag og lauvtreandel.

I bartredominerte økosystem, der de klimatiske og jordbunnsmessige forhold ligger til rette for det, skal det tilstrebes et betydelig lauvtreinnslag; med egne lauvbestand, lauvtrær i grupper og som enkelttrær, herunder gamle, grove lauvtrær. På eiendomsnivå er minimum 10 % retningsgivende for lauvtreinnslaget.

Treslag som er sjeldne i området, skal tas vare på og/eller fremmes ved skogbrukstiltak.

Treslagskifte kan skje, under forutsetning at det er i takt med skogøkosystemets naturlige utvikling eller med formål å restaurere, og i tråd med føre vår-prinsippet.

Kantsoner og vernskog

2.3.10.

Ved skjøtsel og hogst skal det bevares eller utvikles en flersjiktet kantsone langs myrer, vann og vassdrag, samt at det skal bevares eller utvikles stabile skogbryn rundt verdifulle kulturlandskap. Vegetasjonstype og terrengform er retningsgivende for kantsonens bredde. Med utgangspunkt i en kantsonebredde på 10-15 meter, skal det justeres for følgende:

- Edelløv-, høgstaude-, storbregne- og sumpskog – vesentlig bredere (25-30m)
- Bratt terreng mot myra – smalere kantsone
- Tørr vegetasjon og tørt terreng mot myra – smalere kantsone
- Ensjikta furuskog – smalere kantsone
- Tett sjikta løvskog mot myra - smalere kantsone
- Ensjikta granskog – svært smal kantsone
- Mindre myrer – ned mot 5 m.

I vernskog mot fjellet skal naturskogpreget opprettholdes og fremmes, dvs. minimum 50 % av skogen har til en hver tid naturskogspreg. For å oppnå dette ved avvirkning, skal fjellskoghogst i størst mulig utstrekning praktiseres i granskog. I furuskog skal det brukes i størst mulig grad småflatehogst og mindre frøstillingshogster for å få opp foryngelse.

Det skal tas hensyn til etablerte raste-, fiske- og badeplasser, samt mye brukte stier og løyper ved skogbehandlingen langs vassdrag og i områder mye brukt til friluftsliv.

Utdrift

2.3.11.

Kjøring langs vassdrag og kryssing av vassdrag skal skje slik at dette påfører kantsonen og elvebredden/-bunnen minst mulig skade.

Ved terrengtransport av tømmer skal det legges vekt på å unngå terrengskader som er skjemmende og som kan forårsake vannavrenning, erosjon og annen skade. Ved hogst og utdrift i områder der økosystemet er sårbart, eksempelvis på mark med dårlig bæreevne, skal hogst og utdrift kun skje på frosset eller godt snødekt mark.

Mye brukte stier og løyper, samt veier av kulturhistorisk interesse, skal ikke brukes som kjøretrasé der det er praktisk mulig å unngå dette. Unntak er stier og løyper som er lagt i allerede opparbeidete kjøretraseer for skogsdrift, eller hvor det er avtalt at traseen kan brukes til både skogsdrift og friluftsmål. Det kan også gjøres unntak fra hovedregelen for å unngå dobbeltraseer og alternative utdriftstraseer som vil ha større negative konsekvenser for naturmiljøet og friluftslivet.

Hjulspor som forårsaker vannavrenning og erosjon, kjøreskader i mye brukte stier og løyper, og andre vesentlige skader, skal utbedres så snart fuktighetsforholdene gjør dette praktisk mulig etter avsluttet bruk av utdriftstraseen.

Livsløpstrær

2.3.12.

Ved avvirkning skal det i hogstområdet settes igjen minst 10 stormsterke levende trær per 10 daa, som livsløpstrær, gjerne i grupper. Livsløpstrærne skal velges primært blant de eldste (dvs. i praksis de største) trærne i bestandet. Både dominerende treslag og eventuelt sjeldne/uvanlige treslag skal være blant livsløpstrærne.

Spesielle skogstrær med stor visuell verdi, trær med reirfunksjon, gamle grove ospetrær og gamle styva edellauvtrær, skal prioriteres ved utvelgelse av livsløpstrær. Det skal settes igjen livsløpstrær av alle treslagene som vokser i driftsområdet, med vekt på dominerende treslag. Livsløpstrær som dør skal forbli i skogen.

Dødt trevirke

2.3.13.

Som hovedregel skal alt dødt trevirke som produseres naturlig i økosystemet bevares, både stående og liggende trær. Unntak er i de tilfeller der det foreligger dokumentert risiko for oppformering av skadeinsekter eller sykdommer.

Nedblåste frøtrær/skjermtreer og stående grantrær som er angrepet av granbarkbiller kan tas bort dersom de utgjør en trussel for oppblomstring av slike. Det skal så langt det er mulig sikres at det i samme området til en hver tid er en viss andel (noen trær per 10 daa) av stående og liggende død ved av vanlig forekommende lauv- og bartrær. Viktige økologiske elementer som gamle, grove og døde trær skal sikres.

Vindfall kan i enkelte tilfeller tas ut. Dersom totalvolumet vindfall i gjennomsnitt overstiger 3 m³ per 10 daa og år, skal det legges igjen noen representative vindfall per 10 daa. Der volumet av vindfall er under 3 m³ per 10 daa og år, kan det eventuelt tas ut enkeltrær av god virkekvalitet dersom samme virkevolum av grov død ved skapes.

Ved gjennomføring av skogbrukstiltak skal det legges vekt på å unngå skader på døde stammer i midlere og seinere nedbrytingsfaser.

Grøfting

2.3.14.

Grøfting av myr og sumpskog skal ikke skje. Myr og sumpskog som har vært grøftet tidligere, skal heller ikke grøftes på nytt.

Opprydding etter hogst

2.3.15.

Det skal sørges for at minst mulig avfall og utslipp oppstår, og at avfall, i den grad det oppstår, blir håndtert på en forsvarlig måte. Dette innebærer bl.a.:

- Alt søppel skal fjernes når et arbeid er slutført
- Alt spesialavfall som olje, batterier m.m. skal samles opp og leveres til offentlig godkjent mottak
- I størst mulig grad skal det brukes produkter som har returordninger for tomemballasjen. Emballasjen bør bestå av resirkulerbare materialer
- Prosessmaskiner med store oljemengder under høyt trykk, skal ha utstyr som begrenser oljeutslipp til et minimum ved et eventuelt slangebrudd e.l.
- Oljlekkasjer på maskiner som brukes ved skogsdrift, skal tettes snarest. Det skal være godt renhold på maskinene slik at lekkasjer oppdages raskt
- Dersom miljøvennlig olje er tilgjengelig (miljømerket) skal dette brukes. Dersom miljømerket olje ikke er tilgjengelig skal ikke-syntetisk olje. Syntetisk olje kan brukes som gir-, hydraulikk- og motorolje til hogstmaskiner
- Alle oljelagre og drivstofftanker skal sikres mot lekkasje og mulig sabotasje. Drivstoff skal ikke lagres i nærheten av drikkevannskilder (minimum 50m avstand)

Vedhogst

2.3.16.

Økologisk vedhogst og høsting av virke til biobrensel skal skje i henhold til de driftsregler som er fastsatt for økologisk skogbruk generelt, med unntak av regler som ikke er aktuell for slik produksjon.

Døde trær som er satt igjen i et hogstområde (jfr. regel 2.3.13), skal ikke tas ut til brensel. Vedhogst skal ikke gjennomføres i områder som er avsatt til ikke-hogst (jfr. regel 2.3.1).

Dersom det i området kun høstes trevirke til brensel, kan det gis dispensasjon fra deler av kravet om kartlegging og melding av hogst, jfr. reglene 2.2.4 og 2.3.17.

Rapportering

2.3.17.

Det skal spesifiseres i driftsbeskrivelsen hvilke treslag/virke som produseres/høstes. Den driftsansvarlige melder fra til Debio om hogst (også tynning). Dette skjer enten i forbindelse med inspeksjon eller senest tre uker før hogst settes i gang. Det meldes fra om hvor og når det skal hogges, og hvilket omfang hogsten har. Skjøtselstiltak beskrives i driftsbeskrivelsen, og meldes ikke utover dette (eksempelvis ungskogpleie).

2.4. Økologisk skogbruk i plantasjer

Generelt

Økologiske skogplantasjer skal bidra til å tilfredsstille behovet for ulike skogprodukter, og således utfylle forvaltningen av, redusere trykket på, og bidra til bevaring og restaurering av naturskog.

Anbefaling

I økologiske skogplantasjer på innmark (eks. kulturbeite, setervoller, veikanter, dyrka mark omdisponert til skogbruksformål, osv.), bør det velges stedegne og lokalt tilpassete treslag.

Regler

Ulike typer skogplantasjer

2.4.1.

Dersom formålet er å utvikle skog som er naturskogpreget, skal forvaltningen av skogplantasjen skje i henhold til driftsreglene i kapittel 2.3.

Inntil det er avklart med Debio om aktuelt skogøkosystem kan karakteriseres som annet enn skogplantasje, må produkter fra skogplantasjen markedsføres og omsettes som økologiske plantasjeprodukter.

2.4.2.

I skogplantasjer der formålet ikke er å restaurere og utvikle opprinnelig skogøkosystem for området, skal det likevel tilrettelegges med viltkorridorer, buffersoner mot vann, fleraldret skogbestand og andre plantekulturer, i tillegg til aktuelle treslag som produseres for omsetning.

I slike skogplantasjer er det ikke krav om å gjennomføre kartlegging, men generelle flerbrukshensyn skal tas og regel 2.2.4 gjelder generelt i forhold til omkringliggende områder.

Etablering av skogplantasjer og skogreising

2.4.3.

Etablerte skogøkosystemer med særlige biologiske og kulturhistoriske verdier, og som er viktige for friluftslivet, skal ikke dyrkes opp for å etablere skogplantasjer, ei heller naturbeitemarker, slåtteeenger eller annen kulturmark av spesiell verdi og viktig for matproduksjon.

Det kan reises skog av stedegne treslag på eksempelvis kystlyngheier der det tidligere har vært skog.

Rapportering

2.4.4.

Det skal spesifiseres i driftsbeskrivelsen hvilke treslag/virke/planteprodukter som produseres/høstes.

Ved hogst i skogplantasjer der formålet er å utvikle skog som er naturskogpreget eller naturskog, skal den driftsansvarlige melde fra til Debio om hogst (inkl. tynning). Dette skjer enten i forbindelse med inspeksjon eller senest tre uker før hogst settes i gang. Det skal meldes fra om hvor og når det skal hogges, og hvilket omfang hogsten har. Skjøtselstiltak skal beskrives i driftsbeskrivelsen, og meldes ikke utover dette (eksempelvis ungskogpleie). Det er ikke meldeplikt på hogst i andre typer skogsplantasjer.

2.5. Økologisk høsting av ville vekster og utmarksprodukter annet enn trevirke

Regler

Driftsregler fastsatt i andre regelverk

2.5.1.

Reglene for økologisk høsting, lagring, bearbeiding, transport og omsetning av ville vekster og utmarksprodukter annet enn trevirke er fastsatt i økologiforskriften og *Debios norske IFOAM-regler for økologisk landbruk og foredling*. Økologiforskriften regulerer kun økologisk høsting av utmarksprodukter til mat, mens Debios IFOAM-regler fastsetter betingelser for økologisk høsting av alle typer utmarksprodukter utenom trevirke.

For sertifisering av utmarksarealer og høsting av ville vekster/utmarksprodukter annet enn trevirke som økologisk, må virksomhetens forvaltning være i henhold til økologiforskriften (kun matprodukter) og/eller *Debios norske IFOAM-regler for økologisk landbruk og foredling*. Sertifisering i henhold til økologiforskriften gir muligheten for bruk av Debios Ø-merke ved omsetning, mens sertifisering i henhold til Debios IFOAM-regelverk gir muligheten for bruk av Debios Ø-merke med et IFOAM-tilleggsmerke.

2.6. Transport og omsetning av ikke-bearbeidet økologisk trevirke

Generelt

Ved transport av produkter skal det være klar atskillelse mellom produkter som er sertifisert økologiske og produkter av annen kvalitet, for å unngå sammenblanding. Det er et mål at økologiske produkter skal beholde mest mulig av sin opprinnelige kvalitet under transport og omsetning.

Ved merking gjelder betingelser fastsatt i *Regler for merking og merkebruk*, jfr. også Kapittel C, 3 og 4 i dette regelverket. Bruk av andre merker i tilknytning til Debios merker skal avklares med Debio.

Planer, tiltak og dokumentasjoner i forhold til drift i henhold til disse reglene skal beskrives i eller vedlegges driftsbeskrivelsen.

Anbefaling

Ved all transport bør det søkes å finne løsninger som er mest mulig miljø- og ressursforsvarlige.

Regler

Transport

2.6.1.

Produkter som transporteres/omsettes som økologiske gjennom andre omsetningsledd/foredlingsvirksomheter, skal sikres i transportenheten (merket, emballert, buntet) på en slik måte at innholdet ikke lett byttes ut.

Foruten vanlige krav til merking, skal det framgå av den enkelte omsetningsenhet at produktene er sertifisert økologisk av Debio, og omsetningsenhetene skal være merket med virksomhetsidentifikasjon (navn og/eller virksomhetens kontrollnummer hos Debio).

Bruk av Debios merke, med virksomhetens kontrollnummer, tilfredsstillende tilleggskravene.

Omsetning og merker

2.6.2.

Regler for merking og merkebruk regulerer bruken av Debios merker. Bruk av andre merker i tilknytning til Debios merker skal avklares med Debio.

3. Bearbeiding, transport og omsetning av økologisk trevirke

Generelt

De dette regelverket fastsetter betingelser for foredling og omsetning av *økologisk trevirke*, som verken omfattes av økologiforskriften (med unntak av juletrær og pyntegrønt) eller *Debios norske IFOAM-regler for økologisk landbruk og foredling*. Foredling og omsetning av økologisk trevirke sertifiseres av Debio i henhold til kapittel 1, 3 og 4 i dette regelverket.

Økologiforskriften, *Debios norske IFOAM-regler for økologisk landbruk og foredling* og *Debios Regler for merking og merkebruk* omfatter foredlingstiltak ut fra hensyn til produktkvalitet, for å regulere bruken av tilsetningsstoffer og for å sikre atskilthet og sporbarhet gjennom hele verdiskapningsskjeden. Tilleggsregler som er fastsatt i dette regelverk hva angår treforedling omfatter i utgangspunktet bare tilsetningsstoffer.

Ved transport av treprodukter skal det være klar atskillelse mellom sertifiserte økologiske produkter og produkter av annen kvalitet, for å unngå sammenblanding. Det er et mål at økologiske produkter skal beholde mest mulig av sin opprinnelige kvalitet under transport og omsetning.

Ved merking gjelder betingelser fastsatt i *Regler for merking og merkebruk*, jfr. også kapittel C, 2.6 og 4 i dette regelverket. Bruk av andre merker i tilknytning til Debios merker skal avklares med Debio.

Sertifisering av foredling og omsetning av bearbeidede økologiske treprodukter forutsetter at virksomheten er tilknyttet Debio-ordningen for denne produksjonstypen. Beskrivelse av forutsetninger for tilknytning og hvordan sertifisering gjennomføres, er fastsatt i kapittel 1, *Deltagelse i Debios sertifiseringsordninger: forutsetninger og hva det innebærer*.

Planer, tiltak og dokumentasjoner for drift i henhold til disse reglene beskrives i eller vedlegges driftsbeskrivelsen.

Anbefaling

Ved all transport bør det søkes å finne løsninger som er mest mulig miljø- og ressursforsvarlige.

Regler

Bearbeiding, transport, omsetning og merker

3.1.

Bruk av tilsetningsstoffer⁶ skal avklares med Debio. Regler for transport og merkebruk er fastsatt i reglene 2.6.1 og 2.6.2 i dette regelverket og i *Regler for merking og merkebruk*. Når det gjelder regler for parallellproduksjon gjelder samme regler for primærproduksjon som for videre bearbeiding, og disse er fastsatt i regel 4.1.

⁶ I *økologiforskriften* og IBS er det utarbeidet lister over tilsetningsstoffer som er tillatt i økologisk produksjon generelt. Debio vil utarbeide en liste over tillatte tilsetningsstoffer på bakgrunn av en kartlegging av hvilke tilsetningsstoffer som er aktuelle i forhold til foredling av økologisk trevirke.

4. Parallellproduksjon

Generelt

Ved sertifisering av økologisk drift skilles det mellom *produksjonsenhet* og *virksomhet*. Det kan være flere produksjonsenheter innen en virksomhet. En økologisk produksjonsenhet skal være klart atskilt fra ikke-økologiske produksjonsenheter. Det kan ikke oppbevares andre innsatsvarer på en økologisk produksjonsenhet enn de som er tillatt brukt i henhold til reglene for økologisk driftsmetode.

Atskilthet ved parallellproduksjon skal sikres og dokumenteres. Ved parallellproduksjon skal settes det strenge krav for å hindre sammenblanding av produkter fra ulike produksjonsformer. Dette krever at virksomheten har et velfungerende internkontrollsystem og rutiner gjennom hele produksjonslinjen. Det er den driftsansvarlige sitt ansvar å følge opp i forhold til de krav som stilles til godkjent økologisk produksjon og høsting.

Kapittel 4 gjelder for sertifisering av alle produksjoner/aktiviteter som dette regelverket omfatter

Rutiner for hvordan økologiske og ikke-økologiske produksjoner og produkter holdes atskilt ved innkjøp, oppbevaring og bruk av innsatsmidler, samt ved høsting, lagring og transport av produkter, avklares i driftsbeskrivelsen.

Anbefaling

For å oppfylle betingelsene for en kvalitetssikret økologisk produksjon og høsting best mulig, bør hele virksomheten legges om til økologisk drift.

Regler

4.1.

Dersom en produksjonsenhet skal legges om til økologisk drift gradvis, skal følgende betingelser oppfylles:

- Økologisk(e) og ikke-økologisk(e) driftsform(er) skal ikke påvirke hverandre
- Lagerrom for innsatsmidler for de to driftsmåter skal ha fysisk skille
- Innsatsmidler for bruk i den økologiske driften skal være tydelig merket
- Hvert av de to driftsoppleggene skal kunne dokumenteres hver for seg gjennom journalføring av utført arbeid, regnskap o.l.
- Debio skal ha tilgang til relevant dokumentasjon og informasjon også for den ikke-økologiske driften